

 # Samen maken we de toekomst

Verkiezingsprogramma
Zaltbommel
2022-2026

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Zorg voor elkaar	4
2. Een sterke samenleving	8
3. Een eerlijke economie	12
4. Duurzame samenleving	16
5. Een dienstbare en beschermende overheid	18

Inleiding

Voor u ligt het verkiezingsprogramma CDA Zaltbommel voor de periode 2022 – 2026. Het CDA Zaltbommel gelooft in een samenleving waarbij mensen oog voor elkaar hebben en bijdragen aan elkaars welzijn. Het CDA streeft naar verbinding. Wij stellen het gemeenschappelijk belang voorop. Daarbij zoeken we naar overeenkomsten en het juiste evenwicht tussen verschillende belangen. De inspiratiebron voor het CDA Zaltbommel vormt de joods-christelijke traditie. De waarden daarvan, die zichtbaar zijn in de daaruit voortvloeiende normen, vertalen we naar opgaven voor de samenleving van vandaag.

De onderstaande 4 kernwaarden van het CDA zijn onze basis voor ons handelen:

Solidariteit	Hoe leven we met elkaar in de gemeente Zaltbommel?
Rentmeesterschap	Hoe geven we de gemeente Zaltbommel door?
Gedeelde verantwoordelijkheid	Wie zorgt ervoor dat we prettig leven in de gemeente Zaltbommel?
Publieke Gerechtigheid	Wat zijn de spelregels in de gemeente Zaltbommel?

Alle 4 de kernwaarden klinken door in de slogan van ons verkiezingsprogramma:

Samen maken we de toekomst

Samen...

We gebruiken de kracht van de samenleving als we naar elkaar omkijken (*solidariteit*). We leven niet voor onszelf maar zijn pas mens door met elkaar te leven. Het is niet jij óf ik maar zij aan zij. Ieder mens telt en zijn of haar talenten worden erkend om gezamenlijk verder te komen.

Samen maken we ...

Ons politiek handelen begint met de erkenning van de initiatieven uit de samenleving. Mensen, buurten, sportclubs, scholen, kerken, kunst- en muziekgenootschappen, zorginstellingen en bedrijven: ze leveren allemaal een unieke bijdrage aan onze gemeente. De overheid geeft alle mensen en organisaties het vertrouwen om te doen waar ze goed in zijn (*gedeelde verantwoordelijkheid*). Niet alles hoeft volgens regels en wetten te gebeuren. Mensen en bedrijven weten vaak zelf heel goed hoe dingen geregeld moeten worden. Het CDA Zaltbommel wil dat de gemeente deze zaken mogelijk maakt en bevordert. Samen zijn we ook verantwoordelijk: een gedeelde verantwoordelijkheid, zodat samen leven “Samenleving” wordt. De overheid is er om onrecht te bestrijden en zelf rechtvaardig te zijn. Ze moet zorgen voor mensen die kwetsbaar of afhankelijk zijn (*publieke gerechtigheid*). We werken aan een lokale overheid die dienstbaar is aan de samenleving maar ook burgers die zich actief inzetten voor hun samenleving.

Samen maken we de toekomst

In de gemeente Zaltbommel is het in de dorpen en stad fijn wonen en leven. Dat willen we doorgeven aan onze volgende generaties. We hebben de wereld niet voor onszelf gekregen maar willen deze doorgeven (*rentmeesterschap*). Dat betekent dat we aan een samenleving bouwen die toekomstbestendig is. Het klimaatprobleem pakken we met elkaar aan zodat we de ook in de toekomst gezond en fijn kunnen leven. Iedereen draagt daarin bij naar vermogen. We gaan verantwoord met gemeenschapsgeld om en schuiven de rekening niet door naar volgende generaties.

Voorzitter CDA Zaltbommel

Lijsttrekker CDA Zaltbommel

John van Wijgerden

Hein de Kort

1. Zorg voor elkaar

CDA Zaltbommel kiest voor een samenleving waar we voor elkaar de verantwoordelijkheid dragen. We hebben elkaar nodig. De zorg voor elkaar is het fundament onder onze samenleving. Zo lang we goed voor elkaar zorgen kunnen we iedere uitdaging aan. We dragen samen de verantwoordelijkheid voor een rechtvaardige samenleving waarin ieder mens telt en iedereen meedoet.

Het CDA zet in op samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid. We zijn namelijk overtuigd dat 'samen zorgdragen' meer vertrouwen en toekomst biedt dan een-ieder-voor-zich maatschappij.

CDA is trots op de manier waarop we de zorg en ondersteuning in Zaltbommel hebben geregeld. Dat is geen toeval, maar komt door bewuste beleidskeuzen. Het CDA heeft hier in het verleden de koers voor bepaald. Onderzoeken tonen aan dat de ingezette koers de juiste was. Daarnaast mogen we in onze gemeente blij zijn met de vele mantelzorgers, verenigingen, vrijwilligers en initiatieven in onze gemeente die zich willen inzetten voor anderen.

We willen het ingezette beleid voortzetten en ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving voor de zorg voor elkaar.

Dichtbij de zorg en ondersteuning die echt nodig is

De succesvolle aanpak van onze Buurtteams (volwassenen) en Buurtzorg Jong team (gezinnen) zetten we door. Deze professionals geven we de ruimte om te doen wat nodig is voor onze inwoners. We blijven de zorg en ondersteuning zelf inkopen en zo dichtbij mogelijk.

Het CDA wil met het werkveld verder aan de slag met de aanbevelingen uit het onderzoek van Verweij Jonkersinstituut. Wij geven daarbij de ruimte om te experimenteren en te innoveren om de zorg en ondersteuning te verbeteren in samenspraak met de belanghebbenden.

Het CDA wil de komende periode verder bouwen aan de samenwerking binnen het netwerk van zorg en ondersteuning. We willen samenwerking stimuleren:

- Tussen zorg en participatie – geef mensen zekerheid van een zinvol bestaan;
- Tussen jeugdzorg en het passend onderwijs – de talenten van leraren en hulpverleners benutten;
- Tussen huisartsen, buurtteams en zorgverzekeraars – samen doelgerichter verwijzen naar de juiste zorg;
- Zorg, welzijn en sport(aanbieders en -verenigingen) - samen voorkomen is beter dan samen genezen;

De huisartsenpost en de spoedeisende hulp moeten in de nabijheid beschikbaar zijn. De maximale aanrijtijd van ambulances (en andere hulpdiensten) moet in de hele gemeente tussen 10 en 15 minuten zijn. Wij zetten in op het behoud van voorzieningen zoals een huisarts, supermarkt, pinautomaat in de buurt. Zowel in Zaltbommel als ook in de dorpskernen.

Datagedreven werken stimuleren we om de zorgverlening te monitoren en verbeteren. Daarbij geldt nadrukkelijk dat de mens degene blijft die beslist en niet de cijfers of een algoritme.

Voor elkaar klaar staan: geef ruimte en ondersteuning voor wie willen helpen

Mantelzorgers hebben het soms zwaar, door de zorg die zij aan hun naaste geven. Het CDA wil ondersteuning bieden door aandacht te geven aan respijtzorg en mantelzorgcafés. Ook willen we specifiek aandacht blijven geven aan jongeren die naast hun school/opleiding/baan mantelzorg bieden.

Rond de dag van de mantelzorg zetten wij mantelzorgers in het zonnetje in de vorm van een mantelzorgcompliment.

De gemeente faciliteert en zorgt voor snelle behandeling van aanvragen voor mantelzorgwoningen en familiehuizen.

Voor mensen in de laatste levensfase moet er goede zorg en ondersteuning zijn en moet aandacht zijn voor zingevingsvragen. De komst van een hospice in de gemeente stimuleren we.

Zorg voor onze families en gezinnen

Het CDA kiest voor een samenleving die gebaseerd is op families en netwerken waar je op terug kan vallen. Ook alleenstaanden zijn onderdeel van families en hun belangen verliezen we niet uit het oog.

Vanuit het gezin en de familie kunnen we de aandacht en zorg verbreden naar anderen. Bij problemen in het gezin werken we aan 1 plan voor het gezin waarbij de coördinatie plaatsvindt door 1 regisseur voor het hele gezin, met aandacht voor juridische problemen, relationele problemen, ouderschapsproblemen, veiligheid en schuldenproblematiek.

Het CDA wil dat er bij relatieproblemen laagdrempelige relatieondersteuning geboden wordt. Het belang van de kinderen staat voorop, zonder het gezin als geheel uit het oog te verliezen.

Op hogere leeftijd worden ouderen kwetsbaarder voor oplichting en kleine criminaliteit, ook via het internet. Dit heeft een grote impact op hun gevoel van veiligheid. Voorlichting in samenwerking met de politie, banken en bedrijven wordt gestimuleerd en er wordt extra aandacht gegeven aan meldingen en aangiftes van ouderen.

Vervoersmogelijkheden voor senioren en mensen met een beperking moeten binnen de gemeente op orde zijn. We brengen de bestaande mogelijkheden verder onder de aandacht. Hierbij is ook aandacht voor maatschappelijke initiatieven zoals een belbus of buurtvervoer.

Het CDA wil variatie in het aanbod van woonvormen voor ouderen in de nabijheid van zorg. Hofjes, kleinschalige appartementencomplexen zijn een aantrekkelijk alternatief voor ouderen die wel op zichzelf willen blijven wonen, maar niet langer de zorg voor een heel huis willen hebben.

Bestaanszekerheid: geen zorgen hoeven maken voor basisbehoeften

Niemand zou zich druk moeten maken om een dak boven zijn hoofd of over voldoende eten. Daarnaast brengt armoede eenzaamheid met zich mee omdat er geen geld is om iets te ondernemen. Er zijn veel regelingen, mogelijkheden en organisaties die zich inzetten voor het tegengaan van armoede en eenzaamheid. We zorgen voor meer bekendheid en betere toegankelijkheid van deze mogelijkheden.

Het CDA wil uithuiszetting vanwege schulden voorkomen, zeker wanneer het om gezinnen met kinderen gaat. Dakloosheid heeft ernstige sociale en psychische effecten voor de gezinsleden en vergroot de problemen en kosten voor de betrokkenen en samenleving. Wij willen dat de (schuld)hulpverleningstrajecten vroegtijdig en effectief worden ingezet. Daar waar nodig bieden we mensen die door ongelukkige omstandigheden in moeilijkheden zijn gekomen bad&brood, begeleid wonen of zelfstandig wonen.

Het idee om mensen die langdurig in bijstand zitten te helpen aan een basisbaan, houden we in de gaten. Bij kans van slagen willen we hiervoor (in regionaal verband) initiatieven verkennen. Hierbij houden we de menselijke maat in het oog door te onderzoeken hoe de persoonlijke situatie is en wat je redelijkerwijs van iemand mag verwachten.

Het CDA wil schuldhulpverlening onder jongeren voorkomen. Dit doen we door in kaart te brengen wat de oorzaken hiervan zijn en te kijken hoe we die kunnen aanpakken.

Laaggeletterdheid

In het dagelijks leven hebben te veel mensen moeite met lezen en schrijven. De laaggeletterdheid is in onze gemeente hoger dan het landelijk gemiddelde. Het zet mensen op achterstand in de samenleving om hun talenten in te zetten. Wij pakken dit probleem aan door onze communicatie erop aan te passen en we

stimuleren initiatieven als taal-coaches vanuit openbare bibliotheken. We nemen deel aan lokale allianties om mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en digitale vaardigheden te kunnen bereiken en hen te verwijzen naar leeraanbod, zoals het Leerhuis.

Kinderen

Het CDA is van mening dat de positie van kinderen extra aandacht nodig heeft. Kinderen zijn een kwetsbare groep inwoners van onze gemeente. Bij het maken van beleid en het nemen van beslissingen wordt nagedacht wat de consequenties zijn voor kinderen. Hiermee wordt recht gedaan aan het Internationale verdrag van de rechten van het kind (ook wel Kinderrechtenverdrag) dat door Nederland is onderschreven. Hierin staat onder andere: *"Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging."*

Geestelijke gezondheidszorg

We hebben extra aandacht voor de geestelijke gezondheidszorg. We willen schrijnende situaties en verward gedrag op straat voorkomen door betere samenwerking tussen instellingen en maatschappelijke partners. Ook hebben we aandacht voor de samenwerking tussen de politie en de GGZ.

Buurtbewoners kunnen 24 uur per dag terecht bij een centraal telefoonnummer als zij zich zorgen maken over een buurtgenoot.

Inzetten op preventie en gezond leven

We zetten in op preventie en gezond leven, waarbij de gemeente, het zorgkantoor, zorgverleners, zorgverzekeraars en zorgorganisaties samenwerken. We betrekken sportverenigingen en buurtsportcoaches bij het preventiebeleid voor een gezonde leefstijl.

Sport zorgt ervoor dat mensen bewegen, maar het verbindt mensen ook. Wij versterken verenigingen en willen meer voorzieningen voor sport en beweging in de openbare ruimte. Hierbij kan ook gedacht worden aan een combinatie van sport- en speelvoorzieningen.

We stimuleren gezond gedrag (gezonde leefstijl) en we zetten vroegtijdig preventieprogramma's in tegen roken en drugsgebruik. Minderjarige drugsgebruikers brengen we samen met hun ouders in contact met hulpverlening.

Wij hebben aandacht voor het onderhouden en verduurzamen van sportaccommodaties. We willen sportaccommodaties multifunctioneel inzetten voor de buurt en kern.

Wij zetten in op een veilig sportklimaat, zodat iedereen kan (blijven) sporten. Daarbij bevorderen we het aanstellen van vertrouwenspersonen bij sportverenigingen.

Meedoen in de samenleving: participatie en inburgering

Participatie van alle inwoners is belangrijk. In de nieuwe wet inburgering krijgen gemeenten een belangrijker rol. Nieuwkomers moeten snel mee kunnen doen in de samenleving. We streven ernaar dat iedereen een (passende) baan heeft of een opleiding volgt. Vrouwelijke statushouders en oudkomers hebben vaak een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. We willen dat wanneer een partner werk vindt, de begeleidingstrajecten van de andere partner kunnen doorgaan.

We willen een laagdrempelige toegang naar kwalitatief en transparant taalaanbod voor inburgeraars waarborgen en onprofessionele (malafide) taalbureaus uitsluiten. Maatschappelijke begeleiding moet leiden tot zelfredzaamheid. Veel begeleiding is informeel en wordt door vrijwilligers gedaan. We willen zorgdragen dat er voldoende betaalde krachten zijn om de maatschappelijke begeleiders te coachen en op te vangen. Zij zijn nodig om de vrijwilligers goed te laten functioneren.

Inclusiviteit en diversiteit

Het CDA Zaltbommel werkt aan een samenleving waarin iedereen kan meedoen en zichzelf kan zijn. Ieder mens telt. We willen er zijn voor alle inwoners waarbij we met respect om willen gaan. Het CDA wil samen met de inwoners werken aan een samenleving waarin niemand wordt uitgesloten.

Mensen met een beperking moeten volledig mee kunnen doen in de samenleving. We zoeken samen met hen hoe dit mogelijk is. We voeren het VN-verdrag Handicap zoveel mogelijk uit. Sportvoorzieningen en openbare gebouwen moeten voor ieder goed toegankelijk zijn. Waar mogelijk willen we dat mensen met en zonder beperking samen kunnen sporten en bewegen. Voor de belangrijkste looproutes naar en/of tussen voorzieningen willen we dat deze zijn toegankelijk zijn voor iedereen. Bij herinrichting willen zoveel mogelijk het *design for all*- principe toepassen (ontwerpen voor iedereen).

Het voorkomen van discriminatie in iedere vorm blijft voor ons een belangrijk aandachtspunt. We brengen onze gemeentelijke anti-discriminatievoorziening regelmatig onder de aandacht.

Het CDA zet zich in voor een gemeente waarin iedereen zich veilig en prettig voelt. Sociale acceptatie van LHBTI'ers is niet vanzelfsprekend. We willen dat de gemeente daarin het goede voorbeeld geeft. Zowel in het handelen richting inwoners als naar de samenleving. Dat moet zichtbaar zijn in de communicatie-uitingen dat het jezelf mogen zijn 'normaal' is. Dit is niet op 1 dag in het jaar door het hijsen van de regenboogvlag maar ook door het aansluiten bij initiatieven die de sociale acceptatie onder de aandacht brengen.

Het CDA wil dat de gemeente als werkgever werkt aan een inclusieve organisatie. Dit betekent bewustwording creëren in de eigen organisatie en inclusief werken aan beleid. Sollicitanten met diverse (migratie)achtergronden of mensen met een mogelijke arbeidsbeperking moeten zich uitgenodigd voelen om te reageren op de vacature.

2. Een sterke samenleving

Het CDA kiest voor een sterke samenleving waarin iedereen kansen krijgt. Iedereen telt mee en werkt mee. Het begint met zorgen voor jezelf en waar mogelijk ook voor anderen. Wie echt hulp nodig heeft, krijgt die van de gemeente.

We moeten zorgen dat iedereen mee kan doen. De menselijke maat staat centraal en 'zij aan zij' is belangrijker dan ik. Een sterke samenleving zien we als een gemeente waar het goed wonen is voor iedereen, waar de openbare ruimte veilig, aantrekkelijk en uitnodigend is en waar voorzieningen beschikbaar en toegankelijk zijn. Voor de levendigheid en saamhorigheid zijn verenigingen en vrijwilligers essentieel voor de gemeente. Waardering en ondersteuning voor hen die zich belangeloos inzetten is nodig.

In 2021 is de omgevingsvisie door de gemeenteraad vastgesteld. De visie gaat over de toekomst van de leefomgeving van de Bommelerwaard en geeft ons handvaten om aan de slag te gaan voor een betere en duurzame toekomst. Dit hoofdstuk is een vertaling hiervan voor buurten en kernen.

Wonen

Voor het CDA is het woonbeleid gericht op duurzaamheid, kwaliteit, flexibiliteit en maatwerk. Met woningcorporaties maakt de gemeente gerichte prestatieafspraken over de hoeveelheid en de kwaliteit van het woningaanbod. Samen met de woningbouwcorporaties gaan we flinke stappen zetten als het om verduurzaming gaat. We omarmen particuliere wooninitiatieven. Nieuwe woonconcepten krijgen vrijheid en medewerking om te ontwikkelen die aansluiten bij de lokale vraag. Dit draagt optimaal bij aan de diversiteit en het aantal woningen. Belangrijk speerpunt voor het CDA is om in ieder dorp voor voldoende woningen te zorgen; voor jong en oud. Meer bouwen in de kernen is ons devies!

Het CDA pleit voor meer zorg voor de directe woonomgeving. Een groene ruimte waarin kan worden bewogen en waar ruimte is voor ontmoeting. Met zorg worden nieuwe locaties bepaald waar nieuwbouw kan plaatsvinden, dit zal niet ten koste gaan van deze belangrijke groene ruimte in de kernen en zorgt ervoor dat de kernrandzones mooi en groen blijven. Verantwoorde groei van het woningaanbod kan via uitbreiding of inbreiding, met aandacht voor duurzaamheid en levensloopbestendigheid. In en langs de randen van de grotere kernen zijn plekken en voorzieningen voor sport, spel en ontspanning.

Woonaanbod: ruim baan voor starters, doorstromers en senioren

Er zijn op dit moment te weinig geschikte woningen. Wij willen extra aandacht voor de lastige positie van starters, senioren (terugstromers) bij het vinden van een geschikte huur- of koopwoning.

Om de wachtlijsten voor een woning weg te werken is voor de korte termijn aanzienlijk meer (sociale) woningbouw nodig. Wij zetten daarbij extra in op de bouw van levensloopbestendige woningen voor senioren. Het bouwen van tijdelijke woningen (flexwonen) is een effectief middel in de strijd tegen woningnood dat snel is toe te passen. Hiermee bieden we perspectief aan mensen met een acute woonvraag, die met de reguliere woningtoewijzing tussen wal en schip vallen. Denk hierbij vooral aan starters en gebroken gezinnen.

We zetten ons in op een versnelde realisatie van woningen voor de komende tien jaar: 1.250 woningen in de gemeente Zaltbommel. Tevens gaan we een programma opstellen voor de langere termijn, zodat we een continuïteit van de woningproductie kunnen waarborgen.

Wij zetten ons maximaal in voor het flexibel omgaan met bijzondere woonvormen. De combinatie van wonen en zorg voor een gehandicapt kind of familie in de directe woonomgeving vindt het CDA vanzelfsprekend. Hiervoor kan de gemeente vergunningen voor flexibele bouwconcepten met een bepaalde duur afgeven, waarna de opstal, als de zorgtaak is beëindigd, wordt verwijderd.

Per kern brengen we het beoogde woningbouwprogramma (kwantitatief en kwalitatief) in beeld, uitgaande van een verantwoorde groei van het woningaanbod. Niet alleen uitbreiding maar ook inbreiding met aandacht voor duurzaamheid en levensloopbestendigheid. Over de realisatie van sociale huurwoningen maken we prestatieafspraken met de corporaties. Om de opgave te realiseren, zullen echter ook sociale huurwoningen op gronden van projectontwikkelaars gerealiseerd moeten worden.

Flexibel en circulair bouwen

Het CDA vindt het belangrijk dat procedures voor aanvragen en initiatieven makkelijker en sneller opgepakt worden. Dit kan de gemeente doen door initiatieven te waarderen en te ondersteunen. Daar waar nodig wordt regelruimte gezocht.

Veranderingen in de woonomgeving gaan de buurtbewoners aan. Wij vinden het daarom vanzelfsprekend dat bewoners worden betrokken bij bouwinitiatieven in hun woonbuurt.

Voor de lange termijn kiezen wij voor meer flexibel bouwen. Dit houdt in dat steeds meer woningen en andere gebouwen aanpasbaar zijn in geval hun bestemming verandert. Het CDA wil demontage en hergebruik van materialen stimuleren en sloop verminderen. Door circulair bouwen en het werken met uitneembare onderdelen aan te moedigen slaan we drie vliegen in één klap. We maken afspraken over verduurzaming van de woningvoorraad en aardgasloos renoveren. Nieuwe woningen zijn altijd CO₂/energieneutraal.

Bouwen op de goede plek

In de woningbouw kijken we allereerst naar de mogelijkheden van herbestemming, transformatie en inbreiding. We willen dat het groen en speeltuinen hierbij worden ontzien. Pas daarna kijken we naar uitbreiding van woningen buiten de bebouwde kom.

Het CDA wil dat planontwikkelingen meer vanuit een totaalvisie tot stand komen. Wij zien de gemeente als bewaker van integraliteit en pakt deze rol in het kader van de uitvoering van de Omgevingswet.

Ontmoeten

De fysieke omgeving kan een belangrijke bijdrage leveren aan het bevorderen van contacten tussen inwoners: daarom zoeken we actief naar goede ontmoetingsplekken en we faciliteren die waar nodig. Hierbij kan gedacht worden aan gemeenschappelijke (multifunctionele) ruimten/binnentuinen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Niet altijd het klassieke buurthuis of het bibliotheekfiliaal; het kunnen ook kerken, kringloopwinkels of andere ontmoetingsplaatsen zijn.

Wij investeren in een zichtbare vergroening van de woonomgeving. Parken, speelweides, volkstuinten en stadsnatuur vergroten de leefbaarheid. Tevens zijn ze van steeds groter belang voor de klimaatadaptatie: de afkoeling bij hitte en de opvang van regenwater bij extreme buien.

Iedereen wil wonen in een veilige, schone en plezierige wijk!

Wij zorgen dat buurten veilig zijn. Daarbij stimuleren we bewoners actief te zijn in de buurt en we verhogen de mogelijkheden voor bewoners om medeverantwoordelijkheid te dragen. We verhogen het vertrouwen in organisaties, de bekendheid van de professionals en de samenwerking in de wijk. We hebben aandacht voor de oorzaken van onveiligheidsgevoel en pakken deze zo mogelijk samen met bewoners aan. Mensen zelf vormen de basis voor veiligheid en leefbaarheid. Initiatieven zoals buurt WhatsApp-groepen en buurtouders die jongeren aanspreken, stimuleren we.

Zaltbommel is in 2020 gestart met het opstellen (en uitvoeren) van leefbaarheidsagenda's. Inwoners hebben aangegeven dat de aanwezigheid van goede onderwijsmogelijkheden binnen de Bommelerwaard van groot belang is. Ook moet er aandacht zijn voor de verschillen tussen kernen en wijken in het voorzieningenniveau. De 'couleur locale' mag juist versterkt worden. Het is belangrijk dat de dorpen levendig en gezellig blijven, met ruimte voor ontplooiing en het rijke verenigingsleven. De kracht van onze gemeenten zit bij de inwoners, de verenigingen, de ondernemers. Als zij zich thuis voelen in hun gemeente zullen zij zich ook, samen met de

gemeente, inzetten om de leefomgeving (verder) te verbeteren en zaken te bereiken. We staan een kerngerichte aanpak voor: samen kijken wat in een kern specifiek nodig is. De inwoners, verenigingen en ondernemers weten daarmee dat er voor hen aandacht is en dat initiatief wordt ondersteund.

Kwaliteit van de woonomgeving

De positieve effecten van groen op onze gezondheid zijn bewezen. Mensen met een groene woonomgeving voelen zich gezonder. Wij willen zorgen voor voldoende groene openbare ruimte en deze aantrekkelijker maken om te bewegen, te zijn en te ontmoeten. De gemeente legt 'spelen in het groen' vast als ruimtelijke functie. Het CDA vindt dat openbare groenstroken beter kunnen worden benut. Het houdt de stad koel in de zomer, helpt tegen wateroverlast en zorgt voor versterking van de biodiversiteit. Hierbij denken we aan bloemrijk bermbeheer en toepassing van natuurlijke afscheidingen zoals een houtwal om een parkeerplaats. Als gemeente moeten we het groen ecologisch onderhouden en geen gebruik maken van chemische bestrijdingsmiddelen. Zo geven we het goede voorbeeld.

Daar waar mogelijk stimuleert de gemeente initiatieven van bewoners om hun eigen omgeving groener te maken. Of het nu gaat om de eigen tuin of bijvoorbeeld een schoolplein.

Woonwijken moeten 'waterslim' worden zodat we de pieken in regenval en droogte beter aankunnen. Het CDA wil groene daken, het afkoppelen van hemelwater op het riool en energiebesparende maatregelen stimuleren. Europese en nationale subsidieregelingen moeten hiervoor meer worden ingezet. Dat kan door als gemeenten deze zelf te benutten of door inwoners en ondernemers te stimuleren de mogelijkheden te benutten. Ten aanzien van plaatsing windmolens en zonnecollectoren vindt het CDA het belangrijk dat omwonenden bij het project vroegtijdig betrokken worden en deelnamemogelijkheden zijn om draagvlak te vergroten.

Uitgangspunt is dat de samenleving medeverantwoordelijk is voor de woonomgeving en samen met de overheid zorgt voor een veilige leefomgeving. We leren onze kinderen dat spelen in de omgeving van water gevaarlijk kan zijn, dat speeltuinen en klimrekken risico's met zich mee kunnen brengen en accepteren dat de overheid niet overal een oplossing voor heeft.

De inrichting van de openbare ruimte mag niet het sluitstuk zijn van economische activiteiten in de omgeving. De zorg voor een aantrekkelijke, groene en veilige omgeving is een vast onderdeel van ontwikkelopgaven. Het CDA blijft erop toezien dat de openbare ruimte niet vervuult en verloedert, maar dat wordt gewerkt aan een schone en veilige leefomgeving.

Het CDA blijft erop toezien dat openbare ruimten en gebouwen goed toegankelijk zijn, hindernissen worden gesignaleerd en verholpen. Wij willen dat er voldoende bankjes zijn op looproutes en openbare verblijfsplaatsen zodat er een plek is voor ontmoeting en ouderen kunnen uitrusten. De gemeente ondersteunt collectieve oplossingen die inwoners zelf bedenken om beter voor elkaar te kunnen zorgen.

Investeren in goede bereikbaarheid

Goede bereikbaarheid stelt mensen in staat om te participeren in de samenleving en draagt bij aan verbetering van de leefomgeving.

Op korte afstanden is de fiets een aantrekkelijk, schoon en gezond vervoermiddel. Wij kiezen voor een veilig en fijnmazig fietsnetwerk in de gemeente. Wij zetten in op de realisering van fietssnelwegen. In combinatie met de opkomst van de elektrische fiets (speed pedelecs) nodigen snelle routes uit vaker op de fiets te stappen en om langere afstanden af te leggen. Dit vermindert tegelijkertijd de druk op wegen en is goed voor het milieu.

Goed openbaar vervoer

Goede bereikbaarheid van de stad en de dorpen, voorzieningen en bedrijventerreinen is een groot goed. Voor deze plekken zetten wij ons samen met de provincie in voor goede concessies voor het openbaar vervoer.

Wij zetten ons in voor de realisering van regionale OV-knooppunten, met goede overstapmogelijkheden en bijbehorende voorzieningen (stalling fietsen, oplaadmogelijkheden elektrische fietsen, beschut overstappen).

Nieuwe combinaties in het doelgroepenvervoer bieden mogelijkheden. Inwoners kunnen zelf bijdragen aan duurzaam vervoer door bijvoorbeeld gebruik te maken van huurauto's, autodelen, etc.

Bedrijven kunnen werknemers stimuleren tot duurzamer vervoer. Daar waar mogelijk denken we mee en ondersteunen we om eventuele belemmeringen weg te nemen.

Wij vinden dat mensen met een beperking zonder hinder gebruik moeten kunnen maken van het openbaar vervoer.

Levendigheid en saamhorigheid

Wij maken ons sterk voor een vitaal verenigingsleven. Verenigingen met al hun vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Hier leert jong en oud om samen te werken, om te gaan met successen maar ook met teleurstellingen en verantwoordelijkheid te nemen.

Het CDA wil dat regels en vergunningen voor verenigingen worden verminderd. Geef verenigingen en clubs meer ruimte voor eigen initiatief. Het is goed als hun plannen en ideeën de ruimte krijgen en waar mogelijk kan worden volstaan met algemene regels of met een melding.

Daar waar voorzieningen onder druk staan worden deze bij voorkeur ingericht voor meerdere gebruikers. Zo kunnen voorzieningen langer behouden blijven. Scholen, zorginstellingen en verenigingen maken bijvoorbeeld gebruik van hetzelfde gebouw. Dit moet ook de insteek zijn bij de realisatie van het toekomstig Multifunctioneel Centrum van Brakel en de toekomstige verhuizing van gebruikers van pand 9 te Zaltbommel naar andere accommodatie. Het CDA vindt dat er haast gemaakt moet worden om de bouw van een Multifunctionele accommodatie mogelijk te maken. Door ondersteuning te bieden aan de initiatiefnemers en door ruimtelijke opgaven zoals woningbouw en de bouw van het MFA te scheiden. Alleen op die manier kan er gewerkt worden aan een oplossing voor de scholen in Brakel en de voetbalvereniging van Brakel en Zuilichem. Daarnaast dient ook voortvarend gewerkt te worden aan de vervanging van de Poorteriej en Pand 9.

Verenigingsgebouwen en specifieke monumenten zoals polder- en korenmolens mogen wat het CDA betreft worden vrijgesteld van de OZB.

Kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk

Wij vinden het belangrijk dat iedere inwoner zich kan ontwikkelen via muziek, toneel of andere culturele vorming en toegang heeft tot plekken waar kunst en cultuur tot leven komen. Naast de door hen verzorgde lessen, repetities en bijeenkomsten dragen deze activiteiten ook bij het gemeenschapsgevoel en het verminderen van eenzaamheid. Daarom is het belangrijk dat er laagdrempelige voorzieningen voor de beoefening van (amateur)kunst zijn en dat het aanbod financieel wordt ondersteund door de gemeente.

De gemeente faciliteert de samenwerking van verenigingen en onderwijsinstellingen om tot een gevarieerd cultuuraanbod te verzorgen voor jong en oud.

3. Eerlijke economie

Het CDA maakt serieus werk van een eerlijke en een duurzame economie. Een economie voor ons allemaal, voor alle burgers en met ruimte voor lokaal ondernemerschap. Het is meer dan terecht dat de gemeente met lokale ondernemers gezamenlijk optrekt in de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, werkgelegenheid en scholing. Eerlijk ondernemerschap kenmerkt zich door bewust te zijn van de impact op de omgeving en door continuïteit op de langere termijn voorop te stellen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen en sociaal ondernemerschap stimuleert het CDA. Een eerlijke economie betekent ook dat iedere burger gelijkwaardige mogelijkheden heeft en kansen kan benutten om zich te ontwikkelen en zich dienstbaar te maken voor de arbeidsmarkt. De economie dient in het kader van 'rentmeesterschap' beschermend te zijn voor mens en natuur.

Lokaal ondernemerschap en lokale ondersteuning

Voor het CDA is het belangrijk dat de gemeente met het midden- en kleinbedrijf (MKB) afspraken maakt op basis van wederkerigheid (geven en nemen). Zo willen we dat met het bedrijfsleven, het onderwijs en andere organisaties afspraken gemaakt worden op het gebied van duurzaamheidsmaatregelen, investeringen in opleidingen ter bevordering van toekomstig personeel, aanstellen van mensen met een beperking, een minimaal aantal stage- en leerplekken en investeringen in innovatie.

Het CDA wil het ondernemersloket verder doorontwikkelen zodat ondernemers sneller en beter worden geholpen. Een ondernemer hoeft dus niet meer te 'zoeken' naar de juiste ambtenaar bij het juiste loket.

Wij stimuleren en helpen ondernemers om samen te werken om verbeteringen van het ondernemersklimaat te realiseren. Het parkmanagement op een deel van de bedrijventerreinen is daar een goed voorbeeld van. Daar waar samenwerking tussen ondernemers (nog) niet vanzelf van de grond komt, helpt de gemeente om dit wel te realiseren. De gemeente heeft de mogelijkheid om in samenspraak met de ondernemers de belasting te verhogen om de inkomsten daarvan in te zetten in investeringen in het ondernemersklimaat door deze samenwerkingsverbanden (doelbelasting).

Het CDA wil dat onze bedrijventerreinen goed bereikbaar en veilig zijn. Een goede ontsluiting draagt bij aan de toekomstbestendigheid van onze bedrijventerreinen. Daar waar nodig gaan we investeren.

Het CDA biedt geen ruimte meer aan grootschalige distributiecentra. De focus ligt op het bieden van ruimte voor lokale MKB-bedrijven, zoals hoogwaardige, technische en innovatieve bedrijven.

In het kader van het toekomstbestendig maken van de economie is flexibiliteit belangrijk. De lokale ondernemer moet meer ruimte krijgen om te ondernemen. Dat kan door het schrappen, aanpassen of flexibiliseren van regels en meer ruimte voor experimenten in het op te stellen omgevingsplan.

Het CDA wil een goede samenwerking tussen bedrijven stimuleren en mee-investeren in een goede lobby in de regio. Dit vergroot de kansen voor ondernemers en bedrijven van onze gemeente.

Het CDA wil dat het gebruik van bestaande bedrijventerreinen vóór gaat op het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen. Voor lokaal gewortelde MKB-bedrijven moet ruimte blijven voor groei. Indien de ruimte op de bestaande bedrijventerreinen daar geen invulling meer aan kan geven, zoeken we naar nieuwe locaties. Deze eventuele nieuwe locaties krijgen een sterk groen karakter en bieden geen ruimte aan grootschalige bedrijvigheid. Het CDA stimuleert samenwerking op bedrijventerreinen om energieneutraal te worden. We constateren dat bedrijven die willen verduurzamen tegen allerlei problemen aanlopen. Een voorbeeld hiervan is de beperkte beschikbaarheid op het netwerk voor het aansluiten van zonnepanelen op bedrijfsdaken. De gemeente kan dit niet zelf oplossen maar kan wel een rol spelen om het probleem bij de instanties die daarover gaan te bespreken. De gemeente moet hier een actievere rol in gaan spelen.

Minder leegstand

Verloedering van woningen, winkels en bedrijven werkt criminaliteit in de hand en zorgt ervoor dat het hele gebied minder aantrekkelijk wordt. Het CDA vindt dat de gemeente de regie moet pakken op thema's zoals leegstand. Oplossingen worden in samenspraak met lokale ondernemers bedacht. We willen dat leegstaande

winkels en bedrijfsgebouwen worden gebruikt om startende en kleine ondernemers te huisvesten en er maatschappelijke functies onder te brengen zoals bijvoorbeeld in Pand 9. Leegstand dient voorkomen te worden. Het concept 'Het Groene Huis' waarbij kleine, startende bedrijven samen gehuisvest worden, ondernemers elkaar helpen en versterken is een goed concept dat het CDA graag wil behouden.

Het CDA vindt dat er terughoudend omgegaan moet worden met het realiseren van grootschalige detailhandel aan de rand van steden en dorpen. Dit om het leegzuigen van stads- en dorpscentra te voorkomen.

Werkgelegenheid

Het CDA zet in op duurzaam werk; tijdelijke arbeidsplaatsen moeten perspectief bieden op een vervolg. We stimuleren lokale bedrijven om mensen uit onze regio te werven. Daarom zet het CDA zich maximaal in op het voorkomen van werkloosheid. Mensen die in de bijstand zitten, helpen we met een lokale basisbaan. Dit is een parttimebaan die meer opbrengt dan de bijstandsuitkering en gericht moet zijn op het doorstromen naar een volwaardige baan.

Het ontvangen van een uitkering is geen vanzelfsprekendheid. Het CDA verwacht dat inwoners die hiermee van doen hebben zich inzetten om aan het werk te komen, indien mogelijk, ook als dit niet past binnen de genoten opleidingsniveau of wens. Wij stimuleren inwoners en ondernemers om hiervoor nieuwe kansen te ontwikkelen.

Voor inwoners boven de 65 jaar die werkeloos raken en die structureel meerdere dagen per week vrijwilligerswerk doen of mantelzorger zijn, willen wij een vrijstelling van de sollicitatieplicht geven. Het CDA wil ondernemers stimuleren dat zij mensen met een beperking in dienst nemen en begeleiden. Er is meer mogelijk dan je denkt!

Arbeidsmigranten

De huisvesting van tijdelijke arbeidsmigranten moet menselijk en veilig zijn en gericht op het voorkomen van overlast. Hier ligt een verantwoordelijkheid bij werkgevers en de uitzendbranche.

Wie is die arbeidsmigrant? Dit is iemand van buiten Nederland die tijdelijk in ons land komt werken. Als deze persoon ervoor kiest om hier te blijven wonen, kan deze persoon hiervoor alle regels opvolgen en zich inschrijven als woningzoekende. Daarna kan hij/zij dus gewoon op een huurwoning reageren of een woning kopen. Dan hebben we het NIET meer over arbeidsmigrant, dan is deze persoon een inwoner van de gemeente. We werken actief mee aan initiatieven om de harmonie tussen de lokale burger en de arbeidsmigrant te stimuleren. We gaan strenger handhaven op de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten in al onze kernen van de gemeente.

We werken toe naar het verbieden van huisvesting voor arbeidsmigranten in wijken en dorpen door verblijfbieders (=huisjesmelker). Dit zal in 2024 gerealiseerd zijn aangezien dit gemeentelijk beleid er al is. Hiervoor willen we huisvesting van tijdelijke arbeidsmigranten op het terrein van de werkgever in het buitengebied of op maat op een bedrijventerrein, mogelijk maken. Hierbij is van belang dat er een aanvaardbaar woon- en leefgebied wordt gecreëerd.

Nieuwe Initiatieven voor geconcentreerde locaties van huisvesting tijdelijke arbeidsmigranten worden gevestigd nabij de kern Zaltbommel.

Bij concrete mogelijkheden wordt de buurt/kern in een vroeg stadium geïnformeerd en geraadpleegd. Het CDA wil dat arbeidsmigranten goed op de hoogte zijn van beschikbare taalcursussen, publieke voorzieningen en belangrijke regels die in Nederland gelden. Het CDA wil initiatieven stimuleren om arbeidsmigranten die zich hier langere tijd willen vestigen te integreren in samenleving.

Door het nieuwe beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten gaat het gelukkig al veel beter en wordt er weinig tot geen overlast meer waargenomen. CDA vindt dit een goede ontwikkeling. Indien er toch sprake is van overlast, dient dit met werkgever en overlastveroorzaker direct besproken te worden voor het vinden van een oplossing van het probleem.

Leren en werken

Veel jongeren kunnen moeilijk aan een stageplaats komen tijdens hun opleiding. Een stageperiode is belangrijk voor verdere ontwikkeling van vaardigheden en competenties en een voorwaarde om af te studeren. Ondernemers ervaren een tekort aan (nieuwe) opgeleide medewerkers. Technische beroepen hebben specifiek onze aandacht. Het CDA wil daarom dat de samenwerking tussen regionale scholen en het bedrijfsleven verbeterd wordt om jongeren aan een stageplek te helpen en opleidingstrajecten te ontwikkelen voor de specifieke werkgelegenheid in onze regio.

Het CDA wil dat er onderzocht wordt wat de mogelijkheden zijn voor het vestigen van een school voor technische beroepsopleidingen of vakopleiding in onze gemeente. Een dergelijke voorziening kan een verrijking zijn van het scholencluster in de Waluwe en sluit aan bij de behoefte aan technische geschoolde vakmensen bij onze lokale bedrijven.

De maatschappelijke stage is voor het CDA belangrijk. We willen dat scholen gestimuleerd worden om scholieren kennis te laten maken met maatschappelijke organisaties. Zo willen we dat jongeren ervaring opdoen en een bijdrage leveren aan de samenleving en het werken in een (vrijwilligers)organisatie.

Landbouw

De gemeente Zaltbommel is van oudsher een agrarisch gebied met veehouderij en land- en tuinbouw. Deze sector is van regionaal, nationaal en zelfs van internationale betekenis. Het CDA wil een vitale agrarische sector stimuleren door gezamenlijk een landbouwvisie te ontwikkelen met aandacht voor alternatieve verdienmodellen, bijvoorbeeld op het gebied van energieopwekking en natuurontwikkeling met kansen die de sector toekomstbestendig maakt. Het CDA wil de agrarische sector stimuleren met maatwerk gericht op de eigen verantwoordelijkheid van de agrariër.

Het CDA is van mening dat de agrarische sector bij uitstek geschikt is voor de uitvoering van natuurbeheer en wil de sector hierin stimuleren. Zij zijn immers de hele dag werkzaam in en met de natuur voor de verzorging van dieren, het bodembeheer en met het groen rondom eigen terrein en daarmee het buitengebied. De agrariër is van groot belang voor het behoud van ons typerend landschap in onze mooie gemeente. De agrarische sector heeft te maken met aanscherping van regelgeving en de uitvoering daarvan op de bedrijfsvoering. Dit gaat gevolgen hebben voor de sector. De komende periode gaan agrariërs stoppen, met name in de veehouderij. Het CDA wil dat de vrijkomende ruimte behouden dient te blijven voor de agrarische sector d.m.v. het VAB-beleid (vrijkomend agrarische bebouwing). Dit beleid kan ingezet worden voor modernisering en verduurzaming van de sector.

Innovatie is voor de agrarische sector noodzakelijk. Gezond voedsel, goede producten en een mooi landschap dragen bij aan een leefbaar gebied. Door de verschuiving van de vraag van de burger naar meer plantaardig voedsel, het duurzaam produceren van producten en voedsel, en het toekomstgericht werken met natuur en landschap biedt de sector kansen. Het CDA stimuleert de sector om deze kansen te pakken. Veel actuele maatschappelijke opgaven hebben ook betrekking op de agrarische sector. Dit biedt bedrijven kansen, maar ook bedreigingen. Het CDA legt de nadruk op de kansen en de mogelijkheden die de agrarische sector heeft om een belangrijke bijdrage te leveren aan deze maatschappelijke vraagstukken. Het CDA wil bedrijven hierin ondersteunen en daar de nodige ruimte voor bieden.

De agrarische sector wil de burgers meer betrekken bij de ontwikkeling van de land- en tuinbouw door een virtuele beleving van de agrarische diversiteit in onze gemeente. Ook het betrekken van de basisscholen en jongeren bij de activiteiten in de sector kan op de steun van het CDA rekenen.

Glastuinbouw

De glastuinbouw in onze gemeente kent innovatieve en moderne bedrijven die een belangrijke bijdrage leveren aan onze lokale economie. De afgelopen jaren zijn grote stappen gezet met de herstructurering. De verrommeling van de verouderde kassen in ons landschap is sterk afgenomen, de ontsluiting van bedrijven is sterk verbeterd en bedrijven zijn modern en toekomstbestendig. De keerzijde van de herstructurering is de

massale aanwezigheid van de grote glastuinbouwbedrijven in ons landschap. Wij zijn niet tevreden over de invulling die gegeven is aan de landschappelijke inpassing. Het CDA wil een actieplan voor sterke verbeteringen van de landschappelijke inpassing van de glastuinbouwgebieden, indien mogelijk met een collectieve aanpak. Glastuinbouwbedrijven moeten zich kunnen blijven ontwikkelen om toekomstbestendig te blijven en invulling te kunnen geven aan de maatschappelijk opgaven en uitdagingen. Het CDA wil samen met de sector kijken wat daarvoor nodig is, nadrukkelijk binnen de huidig vastgestelde oppervlakte voor de glastuinbouw in onze gemeente. De nadruk voor ontwikkelruimte ligt op innovatie en verduurzaming. Wij stimuleren en ondersteunen collectieve aanpakken van de sector om invulling te geven aan maatschappelijke vraagstukken en opgaven.

Het Projectbureau Herstructurering Tuinbouw Bommelerwaard wordt afgeschaft. De restopgaven uit de herstructurering voert de gemeente uit. Het CDA is voorstander van het opzetten van een overzichtelijke projectorganisatie om structureel uitvoering te blijven geven aan bestaande en nieuwe ruimtelijke vraagstukken in de sector. Het CDA wil een glastuinbouwsector waar iedereen in onze gemeente trots op kan zijn. Voor bedrijven die zich niet aan de regels houden is geen plaats. Wij zetten in op meer en hardere handhaving bij deze bedrijven.

Familiebedrijf

Familiebedrijven zijn van oudsher belangrijke, stabiele dragers van onze economie. Ook in onze gemeente zijn familiebedrijven te vinden. Van plaatselijke winkelier tot internationaal opererende onderneming, lokaal geworteld en maatschappelijk sterk betrokken.

Lokaal leveren familiebedrijven een grote bijdrage aan de leefbaarheid van de kernen; uiteraard als werkgever maar bijvoorbeeld ook als sponsor van het verenigingsleven of door zich in te zetten voor een stichting of goed doel.

Wat familiebedrijven uniek maakt, is dat het familiebelang en het bedrijfsbelang samenkomen in de ambitie om het bedrijf door te geven aan de volgende generatie. Familiebedrijven kenmerken zich bovendien door een hoge mate van zelffinanciering, doorstaan economische crises beter en slagen erin personeel langer vast te houden.

Dát type ondernemerschap wil het CDA koesteren. Landelijk, door het faciliteren van een soepele en goed voorbereide bedrijfsoverdracht, o.a. met periodieke informatie en communicatie, en via de fiscale bedrijfsopvolgingsregeling die van belang is voor continuïteit en werkgelegenheid. Ook in de gemeente Zaltbommel wil het CDA dat we binnen ons economisch beleid meer aandacht hebben voor familiebedrijven en hun bijzondere positie.

Het CDA denkt aan :

- het verzamelen van data en kennis over de familiebedrijven in onze gemeente;
- te investeren in de relatie met familiebedrijven en hen te helpen hun netwerk te versterken;
- de dienstverlening van onze gemeente richting ondernemers ook af te stemmen op de
- behoeftes van familiebedrijven;
- familiebedrijven waar mogelijk te ondersteunen met bedrijfsopvolging en
- bedrijfsvernieuwing, om in te kunnen spelen op maatschappelijke ontwikkelingen als
- duurzaamheid en digitalisering;
- daarbij samen te werken met andere gemeentes, de provincie en landelijke overheid, naar
- het voorbeeld van de landelijke 'MKB-deals'.

Parkeerbeleid

Voor de kern van Zaltbommel is er recent een parkeerbeleid vastgesteld. Het CDA wil dat dit parkeerbeleid snel wordt geëvalueerd. Het CDA streeft naar een eenvoudiger parkeerbeleid zodanig dat winkels goed en makkelijk bereikbaar zijn, inwoners eenvoudig kunnen parkeren en het voor bezoekers makkelijk te begrijpen is.

4. Duurzame samenleving

Steeds meer wordt duidelijk dat we niet verstandig omgaan met onze aarde. De klimaatverandering confronteert ons steeds vaker met de nare gevolgen van ons gedrag dat te weinig rekening houdt met het milieu. De overstromingen van juli 2021 in liggen nog vers in ons geheugen. Met elkaar moeten we een halt toeroepen aan de opwarming van de aarde en het verkeerd gebruik en verbruik van ons landschap. Europa heeft een ambitieus klimaatplan aan de lidstaten voorgelegd. Het CDA vindt dat we haast moeten maken met de uitvoering hiervan en geld en menskracht beschikbaar moeten stellen om de Europese en landelijke klimaat- en milieudoelen te halen.

Het is belangrijk dat we aan bedrijven en inwoners duidelijk maken dat we een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben en dat de gemeente bereid is lokaal te investeren om gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren. De lasten zullen eerlijk moeten worden verdeeld. Samenwerking is het sleutelwoord. De verduurzamingsopgave is voor het CDA een doorlopend proces waarin wij al doende zullen gaan leren.

Energieopwekking en infrastructuur

De energietransitie is geen recht pad naar een vooraf gesteld einddoel. Met het bieden van lokale participatiemogelijkheden wil het CDA ruimte bieden aan inwoners en bedrijven om bij te dragen aan maatschappelijke doelen. Deze route is van belang voor het draagvlak voor het energie- en duurzaamheidsbeleid. In veel situaties geldt dat energieopwekking de samenleving als geheel ten goede komt, maar lokaal voor overlast zorgt. Wij willen een eerlijke verdeling van lusten en lasten in de lokale gemeenschap. We zetten in op maximale inwonersparticipatie bij het grootschalig opwekken van energie. Dit begint met goed informeren en gebruik te maken van de lokale expertise.

Kleinschalige lokale energiecoöperaties en lokale bedrijven worden hierbij actief betrokken. We willen dat onze inwoners als eerste financieel kunnen deelnemen en streven naar 50% lokaal eigendom. Het opwekken van energie door middel van zon en wind heeft grote invloed op ons landschap. We willen dat de "Zonneladder" wordt toegepast. Eerst zon op het dak. Landbouwgronden en natuurgebieden worden zoveel mogelijk ontzien. We kiezen voor meervoudige duurzaamheid. Onze schaarse grond wordt zoveel als mogelijk voor dubbel gebruik ingezet. We denken dan o.a. het overkappen van parkeerterreinen met zonnepanelen, opwek van wind en zon op dezelfde percelen en asbestdaken vervangen door daken met zonnepanelen. Het CDA verwacht van het college daadkracht als het gaat om het realiseren van deze milieudoelstellingen. Veel meer dan nu dient het college een stimulerende rol te vervullen en ook financieel een bijdrage te leveren opdat initiatieven niet blijven steken in praten alleen. De gemeente dient daadkracht te tonen om energieprojecten te doen slagen.

Om ruimte te houden voor innovatie en om in te kunnen spelen op nieuwe inzichten willen wij dat de lokale duurzaamheidsdoelstellingen synchroon (gaan) lopen met het klimaatakkoord. In het duurzaamheidsbeleid kiezen wij voor de inzet van eenvoudige beleidsinstrumenten die kunnen rekenen op voldoende draagvlak en die langdurig worden ingezet. In 2050 moeten de woningen in de gemeente van het gas af. Dit is een hele opgave. Voordat tot uitvoering wordt overgegaan wil het CDA dat zorgvuldige afwegingen worden gemaakt voor onze inwoners. Inwoners betrekken we voortijdig in de planvorming. We willen dat de gemeente in het verduurzamen van wijken, gebruik maakt van de uitzonderingsmogelijkheid om te kiezen voor behoud en aanleg van gasnetten in de gemeente. Niet om gas te behouden voor de toekomst maar wel om de kans te geven aan nieuwe innovaties (zoals waterstof) die de gasleiding infrastructuur kunnen gebruiken. Het uitgangspunt is dat aanleg van gasnetten wordt gezien als laatste optie gezien de verduurzaming van de gebouwde omgeving richting 2050.

Het CDA wil proeftuinen starten om ondernemers (met name in de glastuinbouw) , woningcorporaties en initiatieven uit de samenleving te laten experimenteren met duurzame projecten. We zorgen ervoor dat extra uitgaven door maatregelen voor energiebesparing en isolatie van de woning voor inwoners betaalbaar blijven. Het CDA maakt zich er in de komende collegeperiode hard voor dat koopwoningen kunnen worden geïsoleerd met een (sociaal) krediet voor lagere en middeninkomens.

Duurzaamheid faciliteren

In de verduurzamingsopgave heeft de gemeente een voorbeeldfunctie. Wij gaan de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed (scholen, buurthuizen, verenigingsgebouwen en cultureel erfgoed) en bedrijventerreinen daarom actief ondersteunen en ontzorgen daar waar mogelijk. Dit bespaart deze organisaties veel werk en leidt in veel gevallen tot lagere energiekosten. Nieuwe scholen worden (bijna) energieneutraal gebouwd en hebben voldoende ventilatie. Voor bestaand onroerend goed wordt in beeld gebracht welke duurzaamheidsinvesteringen noodzakelijk zijn. Het CDA wil 'groepen' inwoners, organisaties en bedrijven, die uit zichzelf met goede voorstellen voor de verduurzamingsopgave komen stimuleren. Daarbij willen we vooral inzetten op projecten en processen die op dit moment en zonder al te veel weerstand en risico te realiseren zijn.

Wij kiezen voor een gemeente die duurzaamheidsinitiatieven faciliteert. Met een gemeentelijke stimuleringslening wordt het voor alle inwoners en verenigingen eenvoudig om energiekosten te verlagen en een bijdrage te leveren aan verduurzaming. Kleinschalige lokale energiecoöperaties vervullen een belangrijke plek in de verduurzamingsopgave. Het ontbreken van startkapitaal is een knelpunt. We helpen lokale energiecoöperaties in de startfase door garanties en of (voor)financiering te verstrekken. Veel inwoners willen een persoonlijke bijdrage leveren aan verduurzaming en weten niet altijd hoe dat kan. Bij de kaveluitgifte van woning- en bedrijvenlocaties willen wij een afdwingbaar duurzaamheidskader. Bij de nieuwbouw van woonwijken wordt duurzaam, klimaatneutraal en meer groen de norm. We bevorderen mogelijkheden voor de opvang en het hergebruik van regenwater.

Duurzaam inkopen

We willen dat duurzaam inkopen de norm is. De gemeente heeft zelf een belangrijke voorbeeldfunctie als het gaat om duurzaam inkoopbeleid. In het lokaal inkoopbeleid willen we stimuleren dat voldoende kans wordt gegeven aan lokale ondernemers voor bijvoorbeeld het groenonderhoud aan lokale hoveniers en onderhoud wagenpark aan lokale garages. Een belangrijke voorwaarde voor duurzaamheid is nabijheid. We stimuleren regionale inkoop door de gemeente. We willen dat de kennis en ervaring over maatschappelijk verantwoord inkopen in de regio wordt samengebracht om eenduidige criteria op te stellen. Hierdoor weten (lokale) opdrachtnemers waar zij aan toe zijn en hoe zij zelf met passende en innovatieve oplossingen kunnen komen.

Afvalbeleid

Nederland is op weg naar een meer circulaire economie, waarin hergebruik van producten op termijn de norm is. Zover zijn we nog niet, maar de wereld van de afvalinzameling is al wel volop in beweging. Dit maakt nieuwe keuzes mogelijk, en misschien ook noodzakelijk. Zaltbommel is een van de weinige gemeenten in ons land die verenigingen een rol geeft bij het opruimen van zwerfafval. Het CDA pleit ervoor deze betrokkenheid en de financiële tegemoetkoming, die hier tegenover staat, in stand te houden en waar nodig verder uit te bouwen.

Bedrijven zijn verantwoordelijk voor het zwerfafval dat in de nabijheid van hun bedrijf. Het CDA zal erop toezien dat in de omgevingsvisie regels worden opgenomen die nadrukkelijk die verantwoordelijkheid benoemen.

5. Een dienstbare en beschermende overheid

De samenleving staat voor ons centraal. De gemeentelijke overheid is dienstbaar aan de samenleving en is er voor inwoners en ondernemers. De overheid is er om samenleven mogelijk te maken voor ons allemaal. Een betrouwbare overheid stelt duidelijke grenzen en geeft mensen zekerheid. De overheid is er ook om onrecht te bestrijden, ze moet rechtvaardig zijn. En, de overheid moet zorgen voor mensen die kwetsbaar en afhankelijk zijn.

De gemeentelijke organisatie moet duidelijk, transparant en slagvaardig zijn. Inwoners en ondernemers behoren actieve medewerking en goede, tijdige en begrijpelijke informatie te krijgen. De integraliteit is de basis bij beleid en uitdagingen. Inwoners en ondernemers moeten echt kunnen meedenken, meepraten en meebeslissen in het gehele proces. Hierbij is het ook belangrijk om inwoners en ondernemers regelmatig een terugkoppeling te geven. Om bepaalde zaken gerealiseerd te krijgen, moet er goed onderhandeld worden met hogere overheden. We hebben korte lijnen met de provinciale en landelijke CDA-fractie, we kunnen zaken snel aankaarten, aanpakken en doorpakken.

Samenleving aan zet

Participatie is meer dan alleen meepraten over plannen die er al liggen. Bij echte participatie hebben inwoners al vroeg invloed. Betrek inwoners vroeg bij plannen in hun directe woonomgeving en zorg dat inwoners ook invloed krijgen bij het maken van nieuw beleid. De gemeente is er immers voor al haar inwoners. Het is belangrijk dat de gemeente zorg draagt voor goede voorwaarden om inspraak te kunnen hebben. Betrek inwoners tijdig bij beleidsontwikkeling en niet als alles al vaststaat, maak duidelijk waarover bewoners mee kunnen praten.

Sommige zaken staan al vast door bijvoorbeeld wet- en regelgeving. Wees daarin helder en transparant.

Het is de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat alle inwoners inspraak hebben. Dat betekent dat de gemeente ook actief groepen inwoners moet betrekken die bijvoorbeeld niet vanuit zichzelf naar inspraakavonden komen. Dat kunnen jongeren zijn, maar misschien ook mensen die de Nederlandse taal minder machtig zijn.

Wij willen dat in de planningsfase (vroeg fase) overleg plaatsvindt met omwonenden en er gelegenheid is om mee te denken. Dit doen we om goede ideeën te verzamelen en zodat bezwaarprocedures minder nodig zijn en plannen beter aansluiten op de behoefte van de inwoners.

Wij willen de denkkraft, daadkracht en betrokkenheid van inwoners maximaal benutten. Daarbij zoeken we nadrukkelijk naar mogelijkheden om inwoners, die zich minder laten horen, te bereiken.

De gemeente moet het gebiedsgericht werken blijven ontwikkelen waardoor de gemeente en inwoners dichtbij elkaar staan. Wij vinden het belangrijk dat buurten en dorpen invloed mogen hebben op het beleid. Dit willen wij stimuleren via de dorps- en wijkraden, de gemeente faciliteert hierin. Om het functioneren van de dorps- en wijkraden te versterken gaan we deze evalueren. Hierbij schenken we aandacht aan het mandaat dat de dorps- en wijkraden hebben en aan de ondersteuning van de gemeente. Successen en geleerde lessen kunnen zo gemeentebreed worden doorgevoerd.

Om het draagvlak in de samenleving voor ingrijpende besluiten te vergroten (bijvoorbeeld op gebied van duurzaamheid, mobiliteit en begroting), starten wij een proef met een lokaal burgerberaad. In zo'n beraad worden inwoners bij loting aangewezen om in het voortraject de politiek te adviseren.

We willen ontdekken hoe dit ondersteunend kan zijn in de beeldvorming van de politiek. De definitieve besluitvorming ligt bij de gemeenteraad.

Wij willen dat de gemeente de lokale kennis benut door expertpanels in te zetten rondom specifieke onderwerpen. In onze gemeente wonen veel mensen die kennis hebben van specifieke onderwerpen die in de gemeente spelen. Bijvoorbeeld omdat zij werken rondom de energietransitie, omgevingswet of binnen het sociaal domein. Mensen geven aan dat ze hun professionele kennis vrijwillig in willen zetten voor hun eigen leefomgeving.

Het CDA wil dat dienstverlening dichtbij de inwoners en ondernemers wordt aangeboden én waar mogelijk digitaal. Tegelijkertijd blijft het mogelijk om persoonlijk en telefonisch contact te hebben met de gemeente. Waar nodig wordt maatwerk geleverd. Bijvoorbeeld in de zorg (sociaal domein) waar vaak kennis van de specifieke situatie vereist is om goede diensten te verlenen.

Het CDA is voor het uitdaagrecht (Right to challenge). Als inwoners een project sneller, goedkoper of met meer draagvlak uit kunnen voeren dan de gemeente, moet hiervoor ruimte worden gegeven. Dit kan om van alles gaan: het onderhoud van de groenvoorzieningen in de buurt, het beheer van sportvelden door de club, de zorg voor ouderen of de exploitatie van buurtvervoer.

Initiatief uit de samenleving voorrang geven moet normaal worden. De gemeente hoeft niet alles zelf te doen. Bij zoveel mogelijk projecten moet de gemeentelijke organisatie zich afvragen of zij zelf aan de slag gaan of dat ideeën van de inwoners uitgevoerd kunnen worden.

Vrijwilligers

Het CDA is van mening dat vrijwilligers een belangrijk onderdeel vormen in onze samenleving. Veel stichtingen, verenigingen en andere belangrijke samenwerkingsverbanden draaien op de belangeloze inzet van vrijwilligers. Of het nu gaat om de voedselbank, kerken, fanfare, sport-, carnaval- of toneelverenigingen, zonder deze vrijwilligers zou onze samenleving stilvallen. Het CDA vindt dat de overheid de taken die de samenleving zelf kan oppakken niet hoeft over te nemen. De overheid hoeft zich niet te bemoeien met de organisatie van een vereniging. Daar waar de vrijwilligers deze rol op zich pakken moet dat worden ondersteunt door subsidies of andere vormen van ondersteuning zoals via het steunpunt vrijwilligers en aandacht voor de waardering van vrijwilligers. Hierdoor houden we een sterke samenleving die we met elkaar vormen.

Burgerloket

Onze inwoners hebben naast de gemeente vaak te maken met veel overheidsinstanties op het gebied van werk, zorg, belastingen etc, etc. Inwoners raken hierdoor soms verstrikt in een veelheid aan informatie en weten daardoor soms niet meer waar ze terecht kunnen. Hierdoor lopen mensen te vaak hulp of ondersteuning mis. Te vaak wordt van inwoners zelfredzaamheid verwacht terwijl dit niet altijd verwacht kan worden van mensen. De gemeentelijke overheid staat het dichtst bij de inwoners. Het CDA vindt daarom dat de inwoners met vragen over de overheid in het algemeen bij de gemeente terecht moet kunnen. Niet om verantwoordelijkheid over te nemen maar om burgers op weg te helpen als zij hulp nodig hebben om de weg te vinden in overheidsland. Dit kan worden vormgegeven door een burgerloket waar inwoners met vragen terecht kunnen. Dat kan via chat, e-mail, post, telefonisch of via een persoonlijk gesprek.

Veiligheid

Mensen moeten zich thuis, beschermd en geborgen voelen. Dit geldt te meer voor gezinnen met kinderen en ouderen. Een veilige gemeente vraagt om stevige maatregelen. Wij richten ons in het bijzonder op het tegengaan van criminaliteit die een grote impact heeft op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de samenleving, zoals ondermijning en woninginbraken. Maar ook op thema's als verkeersoverlast, veilige schoolomgeving en openbare ruimte.

Mensen zelf vormen de basis voor veiligheid en leefbaarheid. Een actieve houding en betrokkenheid van inwoners bij een veilige en leefbare woonomgeving is daarom belangrijk. Dit gaat niet zonder sociale samenhang en het elkaar kunnen aanspreken op (kleine) misstanden.

Inwoners, politie en gemeente gaan meer met elkaar in gesprek over de veiligheid in de buurten. Belangrijk is dat de gemeente actief informeert en de inwoners mee laat denken en werken aan het oplossen van veiligheidsvraagstukken in de buurt. We waarderen de rol van de wijkagent in onze wijken en dorpen. Wijkagenten moeten als ogen en oren van de buurt ook daadwerkelijk aanwezig en benaderbaar zijn in de buurt.

De gemeente attendeert bewoners op buurtouders, buurtpreventieteams of de inzet van sociale media (buurtapps) om het veiligheidsgevoel te vergroten. De gemeente is het eerste aanspreekpunt voor bewoners die vragen hebben over het opzetten van een buurtpreventieteam.

Ondermijning is criminaliteit die de bovenwereld met de onderwereld vermengt en dat tast onze rechtsstaat aan. Drugsdumpingen in een bos, mensen die onder bedreiging of chantage een schuur moeten afstaan voor een illegale hennepplantage, winkels waar je nooit een klant ziet of een drugslab midden in een woonwijk. Zomaar voorbeelden van ondermijning die in onze gemeente (kunnen) voorkomen. Dat moeten we stoppen. Wij willen dat de gemeente samen met politie, belastingdienst en andere organisaties optrekt om ondermijning tegen te gaan.

Wij willen dat inwoners signalen van ondermijning anoniem kunnen melden. Wij willen dat onze inwoners voorlichting krijgen over ondermijning, concrete voorbeelden en waar ze signalen anoniem kunnen melden.

Wij willen dat (mobiele) cameratoezicht een mogelijkheid is om in te zetten op plekken met langdurige ernstige overlast of onveilige situaties. Cameratoezicht werkt preventief, draagt bij aan de veiligheidsbeleving en ondersteunt de opsporing van daders.

Cultureel erfgoed

Wij tonen respect voor onze waarden en ons cultureel, religieus, agrarisch en historisch erfgoed, aan dialecten en streektalen, en feesten van gemeenschappelijkheid, zoals kerst, carnaval en Sint-Maarten.

Wij willen dat er een toekomstvisie komt van ons cultureel- en religieus erfgoed. Een door het Rijk gemaakte inschatting laat zien dat er de komende jaren tussen 30 en 80% van alle Nederlandse kerken leeg kan komen te staan. Om ons erfgoed voor de komende generaties bewaard en toegankelijk te houden willen we hiermee het keuzeproces van de eigenaars stimuleren en ondersteunen.

We investeren in het behoud van onze betekenisvolle en beeldbepalende monumenten. Behalve grotere restauraties ondersteunt de gemeente ook kleiner maar even waardevol cultuurhistorisch erfgoed, bijvoorbeeld door het verstrekken van kleine kredieten aan particulieren

Gezonde gemeentefinanciën

We willen dat de gemeente als een goede rentmeester met haar geld omgaat en gezond investeert. We vinden dat we duurzaam moeten omgaan met de financiële middelen die voorhanden zijn. Onze uitgangspunten voor het financieel beleid zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten.

Wij willen in principe dat de gemeente alleen de Rijksinkomsten inzet voor taken die we van de Rijksoverheid krijgen. Wij willen niet dat we onze zorgplicht-taken voor onze inwoners verwaarlozen door investeringen in andere landelijke doelstellingen (zoals duurzaamheid) zonder adequate financiën vanuit het Rijk.

We willen niet dat de ozb (onroerende zaakbelasting) wordt verhoogd om nieuw beleid uit te voeren. Verhoging van de ozb zetten we in principe als laatste mogelijkheid in om de begroting sluitend te krijgen.

Het CDA is voor het afschaffen van de hondenbelasting. De hondenbelasting is een eeuwenoude belasting, maar om een aparte categorie huisdieren te belasten vinden we niet meer van deze tijd. De inkomsten van de hondenbelasting wordt nu niet voor specifieke hondenvoorzieningen gebruikt, maar in de algemene middelen gestort.

Wij vinden de functie van een rekenkamer in de gemeente belangrijk voor projecten met grote belangen voor de inwoners en/of risico's. Een rekenkamer(functie) moet in staat zijn om te kunnen bepalen of het gemeenschapsgeld zorgvuldig en zinnig is uitgegeven.

Waarden en tradities in de samenleving

Het CDA is een partij van en voor mensen die een positieve bijdrage willen leveren aan onze steeds veranderende samenleving. Een samenleving waarin het individu, het 'ik', een steeds belangrijker plaats lijkt in te nemen. Maar ook een samenleving waarin je steeds vaker merkt dat heel veel mensen dat soort individualisme eigenlijk helemaal niet willen. Binnen verenigingen, scholen, (sport)clubs, samenwerkingsverbanden, kerken in de breedste zin van het woord, de familie en het gezin en ook gewoon op straat, zien we dat we met elkaar meer kunnen bereiken dan alleen.

Wij stellen een zorgvuldige afweging van belangen voorop. En wij laten ons inspireren door de Christelijke waarden, die nog steeds actueel zijn. Het CDA zoekt naar nieuwe vormen van samenwerking en bestuur, die passen bij een nieuwe tijd, maar die altijd mensen centraal stelt. Wij gaan voor een overheid die vertrouwen uitstraalt, daarnaar handelt en denkt in kansen; toekomstgericht!

Waarden en tradities zijn gevoed door een lange geschiedenis van Nederland in de wereld. Een geschiedenis waarin velen uit Nederland over de wereld zijn verspreid maar ook waarin velen vanuit allerlei delen van de wereld hun thuis hebben gevonden in Nederland. Waarden en tradities helpen ons om ons thuis te voelen in een onrustige wereld. Wij ondersteunen initiatieven die hier een actieve bijdrage aan leveren op sociaal, cultureel of natuurgebied.

Wij erkennen de vormende en bindende waarde van kerkelijke en culturele verbanden en (sport-) verenigingen. Zij zijn dienstbaar aan de samenleving en de overheid moet hen daarin beschermen.

Tegengaan van radicalisering

Onze gemeente moet naast het opvangen en huisvesten van nieuwkomers ook actief beleid maken op gebied van integratie van deze mensen. Inzet van allen is nodig. Er moet worden voorkomen dat buurten of dorpen zich afkeren van de Nederlandse samenleving en plekken van achterstand en armoede broedplaatsen worden van radicalisering. Juist de instellingen van verschillende bevolkingsgroepen of religieuze gemeenschappen spelen een belangrijke rol bij het werken aan verbinding en samenhang in de samenleving. Naast in de eerste plaats de familie en het gezin ziet het CDA ook een bijzondere verantwoordelijkheid voor scholen, kerken, moskeeën vrijwilligersorganisaties, sportverenigingen etc.

Bestuurlijke samenwerking

De gemeente krijgt steeds meer taken te vervullen. Soms kan de gemeente die niet alleen aan, omdat het complexe zaken zijn (Veilig Thuis) of omdat ze gemeentegrenzen overschrijden (arbeidsmarktfragen). Samenwerking met andere gemeenten is belangrijk omdat de dienstverlening goedkoper en efficiënter kan worden uitgevoerd voor onze inwoners. Onze gemeente is ook te klein om alle taken zelfstandig te kunnen uitvoeren.

De beperkte invloed van de gemeenteraad op samenwerkingsverbanden is voor het CDA een zorg. Onze gemeente is betrokken bij diverse van deze samenwerkingsverbanden. Dat kan een gemeenschappelijke regeling zijn of een ander samenwerkingsverband in de regio met een eigen bestuur. Vaak heeft de gemeenteraad maar heel weinig invloed op besluiten die worden genomen. Daardoor worden er keuzes gemaakt die misschien niet passen bij de gemeente of zijn er kosten waar de gemeente geen of maar heel weinig invloed op heeft. Dat vinden wij zorgelijk. Wij willen dat binnen de regio afspraken worden gemaakt over hoe de gemeenteraad de invloed hierop kan vergroten.

Het CDA wil weer deelnemen aan de raadskring Rivierenland. Niet om een extra bestuurslaag te creëren, maar om te zorgen dat we als gemeenteraad meer grip krijgen op het bestuur van gemeenschappelijke regelingen.

Het gaat hierbij om afspraken om raadsinbreng vooraf af te stemmen en zo invloed uit te oefenen op de aansturing, begroting en uitvoering van het werk van de gemeenschappelijke regelingen.

Het CDA is positief over de samenwerking met gemeente Maasdriel. Zowel de samenwerking op beleid als in de bedrijfsvoeringseenheid. Samenwerking is een goede optie om als gemeente kwaliteit te kunnen leveren en moet benut worden waar dat van toegevoegde waarde is voor de inwoners van onze gemeente. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeenteraad directe invloed heeft op wat er in deze samenwerking wordt besloten. De gemeenteraad die haar inwoners kent, waar de gemeente(raad) bereikbaar is en een afspiegeling is van de lokale bevolking.

We zijn van mening dat op lange termijn een gemeentelijke herindeling onontkoombaar is. De beperkte bestuurskracht van een kleine gemeente zorgt ervoor dat in regionaal verband niet altijd de keuzes worden gemaakt die recht doen aan wat onze inwoners nodig hebben. Voor de korte en middellange termijn zijn we van mening dat het versterken en doorontwikkelen van de samenwerking met gemeente Maasdriel het beste is voor onze inwoners. We maken zoveel mogelijk beleid voor de hele Bommelerwaard en werken op ambtelijk en bestuurlijk niveau zoveel mogelijk samen.